

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 6 an 10 cor.
 pe 12 an 5 cor.
 pe o lună 2 cor.
 N-ri de Duminică pe an 4 cor.
 Pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un sîr garmond: prima dată 14
 bani; a doua oară 12 bani; a treia
 oară 8 b. de fiecare publicare

Atît abonamentele, cît și inserți-
 unile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 500

Scrieri neretrânse nu se primesc.

TRIBUNA

O COLECTĂ.

Ca în așa chip nefericit să fie ademenit poporul cum s'a întâmplat la Aleșdi, nu s'a mai pomenit între noi Români. Nici între Unguri. Nu e deci de mirare, dacă în teara întregă afacerea a produs o profundă impresie și chiar presa maghiară a tratat nu se poate mai aspru pe cei asupra cărora cade în primul rînd responsabilitatea.

Așa ne explicăm și faptul, că pentru nenorocitele victime s'a pornit colectă chiar între Unguri. Cel dintîi care a ținut să arate compătimire este episcopul romano-catolic din Oradia-Mare Szmracsányi. S'a colectat apoi la casina din capitala Bihorului, și ne place a crede, că se va colecta în cercuri tot mai largi. Guvernul nu se va putea întoarce nici el dela cel în suferință și desigur va face ca neîntîrziat să li-se trimită ajutor... Sunt familii nenumărate, cari cu acel prilej și-au pierdut pe susținătorii lor. Nu e apoi puțin numărul nici al familiilor ale căror căpetenii zac în spital și vor esi d'acolo ologiti pe toată viața. Este o datorie de umanitate ca dacă nu li-se poate ajuta celor prăpădiți cu acest prilej, să se aline suferințele cel puțin a văduvelor și orfanilor.

Mat este apoi la mijloc și un înalt interes politic.

Eată care.

Poporația d'acolo s'a lăsat ademenită de kossuthiști și socialiști nu numai pentru-că e seracă, și astfel se lăsa condusă de

cel, cari îi făgăduiau ameliorarea sortii sale, dar mai era și întărită împotriva «domnilor» despre cari îndeosebi agenții socialiști îi vorbeau cu ură și dispreț. Știm doar, că pe vremea orgiilor kossuthiste de pe la Beiuș, Ceica și Tinca țeranilor îndeosebi de «blăstămăția vladicilor» li-se vorbea și agenții aceia fără sulet îndeosebi domeniile episcopesci ziceau că o să le împartă poporului lipsit de pămînt arător, pădure și pășune. Tot așa au făcut și socialiștii, prezentând pe vladicii bogăți și preoțimea (catolică mai ales!) ca pe niște trântori, cari au pus mîna pe averi mari ori că trăiesc din sudoarea poporului, de a cărui soarte nu se interesează cîtusi de puțin. Propaganda asta a prins. Așa s'a acumulat în suletul poporului în obidă ura și dorul de răzbunare.

I-se dă acum clasei conducătoare privilegiul ca prin fapte să slăbească efectul produs de propaganda perversă socialistă. Poporul se va convinge astfel că totuși, mai este cine se interesează de soarta lui și-l ajută și mîngăie când suletul îi este mai amărît, ear mizeria a ajuns la ultima expresie: aproape moare de foame, vorba P. Cuviosului Vicar V. Mangra!

Căutându-se alinare suferinței fizice, se va restabili cu încetul și echilibrul moral în sulete și se va sălășui, în cele din urmă, dacă nu pacea și mulțumirea desevîrșită, dar cel puțin relativă, în comitatul bătuit d'atîta vreme de atîtea tulburări și nefericiri.

Este un interes obștesc să se întîmple așa.

De aceea ne am și ferit anume ca să agităm pe chestia asta. Vrem să se lecuiească răul produs, ear nu să se mai înverșuneze lucrurile în urma polemicilor violente... Binele poporului sedus, scoaterea lui din întineric, — eată ce urmărim.

Toate acestea însă numai prin dragoste se pot ajunge.

Vorba e: li-vor în clasa conducătoare maghiară mulți ca episcopul Szmracsányi?

Consistor metropolitan. Pe mîne este convocat la Sibiu consistorul metropolitan, care are să se ocupe de chestia mare suferată în sinodul archidieceșan: intervenirea pe lângă guvern ca în proiectul de lege privitor la școli, ce are de gînd să presinte, autonomia bisericii române gr.-or. să fie cruțată.

Nici pentru această sedință I. P. S. Sa Mitropolitul Meșianu n'a convocat pe aleșii Congresului din toamna trecută și astfel Diecesa Aradului și a Caransebeșului nici de astă-dată nu este reprezentată complet în consistorul metropolitan.

Până când I. P. S. Sa va continua să ne socotească Statutul-Organic și hotărîrile Congresului național bisericesc? Cînd când cei datori să sară în apărarea legitîm vor tolera această nemai pomenită volnicie în sinul bisericii noastre autonome?

FAPTE. *

Doliul unei familii distinse arădane a dat prilej de o semnificativă și importantă apropiere între doi prelați români, cari deși se închină la biserici osebite, în sufle-

JOKAI MÓR.

A apus și acesta. S'a dus la acei nemuritori de cari popoarele a rare-ori au fericirea să aibă. A dus cu sine mîndria unei națiuni în pace, mîngăierea ei în zile viforoase, nădejdea din vremile de încercare, gloria unui trecut și prezent.

Îl jeleşte o națiune întreagă, și a pierdut întrînsul literatura universală. Lacrimi mai ferbinți, mai dureroase doară nici că s'au mai vărsat pentru cineva ca și pentru dînsul. Moșneag de ani, era în veci tîner în inimă, nalt și cărunț apăsarea ca o figură legendară între tinerii de azi și cu o sfîntă sete sorbeam cuvintele-i misterioase nouă, cari ne pătrundeau prin vibrarea lor ca o muzică cerească. Am avut fericirea să-l ved adese-ori, să-l aud de două-ori și l-am cîntat cu evlavie tot-deauna.

Nu cunosc mai mare binefacere pentru un popor, decît a avea oameni mari: Jókai a fost dintre cei mai mari, nu un deliciu mai nalt sulețesc, decît a gusta operele oamenilor mari de inimă, pe Jókai nu l-a întrecut nimeni în marimă — nu s'a răbunat în veci pe nime și nu s'a plîns în veci de nefericirile cari l-au ajuns din partea prietenilor chiar, și nu este moment mai sublim, de cît a vedea, a ști, că geniul unui om înalță, întărește un popor: Jókai a fost un adevărat Mentor al Ungurilor.

A fost ungur, cu trup cu sulet, n'are o idee, o frasă, care să nu fie isvorită din sulet unguresc și totuși o glorie omenimei întregi.

Admirabilă ființă! Inflăcărat de ideile liberale lucia întreaga omenime și nu era cosmopo-

lit, scriind mărirea și necazul neamului său. N'a fost nici cînd șovinist agresiv. Prin scrierile lui poți crește tinerimea ori-cărui popor, căci deși vezi că de unguri e vorbă, măreția, curătenia figurilor sale sunt prototip de imitat pentru toți filioamenilor. Măndru, că e ungur, nu e lăudăros de rasa lui, cîntă, preamărește figurile popoarelor chiar cînd jelind și apoteosînd pe aceste vrea să deștepte pe filioamenului său.

Ca scriitor are calitățile cele mai nalte — se întrece cu un Homer în descrierile plastice. Pururea senin, humorul său te face să te simți fericit: nu are figuri caricaturi, cum adese-ori vedem la nemți, cînd scrie timpurile grele, nu răsună din inima lui jîpătul omului mic desnădăduit; nu e frivol nici cînd: la dînsul nu auzi glasul pesimist al școalei decadente și nu cunoaște satira trivială; optimist în toată puterea cuvîntului prin viață, prin rezultatele vieții lui, e comoară nesecată pentru cei cu inimă curată.

Nu scria după calapodul prescriș de manuale, și n'are o singură lucrare perfectă ca și compoziție, dar n'a scris nimeni doară pe lume atît de viu, atît de pătrunzător zvircolirile unui individ sau prin aceste ale unui popor.

Și din toate lucrările lui respiră un duh re-creator. A fost el însuși bunătatea întrupată și liberal ca politic, nu apare nicăiri în lucrările lui ura nemărginită în neputința ei a lui Victor Hugo a bunăoară din Napoleon le Petit, zguduind inima lui de evenimentele trecutului sau contemporane, nu te întîlnești cu figuri nebulose nici de a le lui Walter Scott, nici de ale d-lui Rocambole. Persoanele lui sunt resignate în vremi grele, dar

tari la sulet, cari nu se împotrivesc, însă nici nu abzie cu disperare.

Dăruit cu o fantasmă nesecată, invențios și povestitor măestru, colindează întreg domeniul aducerii aminte și în veci nu se repetă pe sine și nu imitează pe nime. În lucrările sale de mai multe sute de volume e tot-deauna nou și tot-deauna original. Fermecător în povestire, sub cer azuriu își posomorît în mîna cartea lui și ademenit de noi și noi frumuseți la sfîrșit depui cu o naltă satisfacție suletească opul cetit.

În zilele de urgie nimeni, ba mai mult, la olaltă toți bărbații de stat ai Ungurilor n'au făcut atît de mult pentru neamul unguresc. Susțin cu toată convingerea, că fără lucrările lui, zădarnică ar fi rămas activitatea politicianilor maghiari, dacă dînsul n'ar fi deșteptat cu atîta putere de scriitor încrederea Maghiarilor în viitorul lor. Uj földes ur, Kárpáthy Zoltán. Eppur și Muove, Erdély aranykora, Arany ember, etc. etc. sunt toate căle un evangheliu al națiunii renăscute.

Ajuns la mărirea prin sine însuși, a devenit idolul unei națiuni, și mândria omenimei întregi.

Legea naturii s'a împlinit și față de dînsul — a murit și prin faptele lui vecinică îi va fi amintirea din vremi în vremi, în țara lui, și în lumea întreagă.

Suletului său nalt cu smerenie se închină adoratorii tuturor marilor și bunilor.

Cînd suletele națiunii sunt cuprinse de o tainică simțire, de o desnădejde în oameni, scrie pe Eppur și muove, cînd mândria națională tîngește, scoate la iveală pe Kárpáthy Zoltán și Arany ember, cînd e mălînit, în suletul său, că

tul lor trebuie să poarte aceleași sentimente cu privire la înaltele interese ale poporului român.

A venit adică la Arad P. S. Sa Episcopul Dr. V. Hossu, cu o suită întreagă și întâiu de toate a vizitat pe fratele său întru Christos episcop I. I. Papp. Aducându-și apoi aminte cât poate mulțumi neamul românesc seminariilor și apreciând munca cea grea a profesorilor dela asemenea așezăminte, s'a dus să viziteze pe directorul institutului nostru teologic-pedagogic și întreg acest institut. Și atâta i-au plăcut cele văzute și ca fost profesor și director la marile școli din Blaj știind să și aprecieze just cele văzute, încât numai vorbe de laudă a putut avea.

Politeța, semnele de frățescă dragoste au fost întâmpinate în același chip prevenitor. Am arătat deja cum: la înmormântarea la care pontifica episcopul Dr. Hossu s'a prezentat și P. S. Sa Episcopul Aradului, cu suită, după-cum trimisu-s'a și corul seminarioal să facă onorurile și defunctei și episcopului care pontifica. »Gazeta Transilvaniei« scrie în privința asta:

„Și n'am pierdut din vedere, că la înmormântarea ei a cântat corul seminariștilor gr-orientali din Arad. Ce armonie frățescă! Stimă și reverență se auzi de pe buzele Românilor din cortegiu, pentru iubirea episcopului Lugojului arătată către al său. Stimă și reverență se exprima pentru episcopul Aradului, care a luat parte la trista serbare și a trimis corul bisericii sale, de a executa cântările rituale!

„Deie Dumnezeu, ca copiii nostri bisericești și clerul nostru din ambele biserici, să fie totdeauna și în tot locul frați iubitori și iubii!

Va să zică prin fapte datu-s'au în Arad dovezi cât de mult cercurile noastre bisericești doresc să domnească între noi cea mai desăvârșită înțelegere. De greu păcat se face culpabil cel-ce ar încerca să producă zizanie, și datorie românească îndeplinesc cei cari caută să cimenteze legăturile strinse și sincere dintre frați, ca astfel marea școală inaugurată în Diecesa Aradului de mult și de o distinsă generație să aibă cât mai mulți adepți. Tot mai des să se in-

vedereze prin fapte cât de mult Românii să se arate frați și solidari în tot ce este menit a ridica neamul și a-i mări cinstea înaintea celorlalte naționalități din patrie.

Din Dietă.

— Ședința de Sâmbătă. —

Ședința de Sâmbătă a durat abia jumătate de oră. Mai înainte s'a dat cetire autografului regal, prin care s'a deschis sesiunea a III-a a camerei. După asta președintele Perczel a parentat pe Jókai Mór rugând pe deputați să ia parte la înmormântare, ce a avut loc azi, Luni, în corpore. Anunță, că în numele camerei a depus pe cosciugul marelui mori o coronă. Ministrul de culte și instrucțiune publică Dr. Berzeviczy într-o vorbire caldă și-aduce aminte de »poetul laureat al națiunii.« Aduce la cunoștința camerei, că în speranța aprobării ulterioare a luat dispozițiunile, ca înmormântarea să se facă pe spesele statului cu pompă și solemnitate deamă, — despre ce camera a luat act. Thaly Kálmán într-o vorbire mai lungă dă de asemenea expresiune îndestulirei și aprobării sale în numele partidului său.

În fine președintele propune, ear camera primește, ea vice-președintii, notarii și economii să fie aleși Luni, ear comisiunile în ședința de Marți.

Programul de acțiune al guvernului după cum se zvonește, este următorul: După desbaterea asupra proiectului pentru salarizarea notarilor, va urma proiectul pentru investițiunile. Sub durată sesiunilor delegaționale camera nu va putea ține ședință, însă comisiunea financiară va desbata asupra proiectelor pentru investițiuni și buget în dese ședințe de comisiuni.

Pentru nenorociții dela Alesdi.

După-cum aflăm din Oradea-Mare, acolo se urmează cu colecta pentru nefericiții din Alesdi. Se adună bani în toate cercurile, fără osebite de naționalitate ori confesiune.

P. S. Sa Dr. D. Radu, episcop gr.-catholic a dat 250 coroane ear P. C. Sa Vicarul gr.-or. V. Mangra a trimis d-lui protopop Toma Păcală pentru același scop 50 cor.

Indemnăm pe toți Românii să urmeze exemplul de mai sus.

DIN ROMÂNIA.

M. Sa Regele la biserica sf. Gheorghe-Nou.

Vineri fiind hramul bisericii Sf. Gheorghe Nou, un serviciu divin s'a celebrat de către P. S. S. arhiereul Sofronie Vulpescu Craioveanul, înconjurat de preoții bisericii.

M. S. Regele a sosit la ora 10 a. m. împreună cu A. S. R. principele Carol însoțit de adjutantul de serviciu.

La intrarea în biserică Suveranul a fost întâmpinat de arhiereul officiant împreună cu clerul.

M. Sa a fost condus până la tronul regal. După aceea s'a citit evanghelia. Cântările liturgice au fost executate de corul bisericii.

După sfârșitul sf. Liturghii s'a cântat un Polichronion, pentru Familia noastră Regală, ear corul a intonat „Mulți ani trăiască“, terminându-se cu Imnul regal.

M. S. și micul Principe Carol după-ce a sărutat Icoana hramului, au luat anafora prezentată pe o tavă de aur ctitoricească de către P. S. S. Arhiereul officiant.

La plecare M. S. a fost condus până la trăsura cu ceremonialul obicnuit.

Biserica era plină de persoanele marcante ale capitalei, ear piața Sf. Gheorghe, era înțesată de un număr public.

Budgeturi.

Budgetul pe anul 1904. Cum suntem informați, budgetul pe anul 1904 va fi prezentat camerei în ședința de Miercuri. În comparație cu budgetul din anul trecut, atât venitele cât și eroațiunile budgetului curent se ridică până la 30 milioane. În

oamenii nu cunosc cum să cuvine trecutul glorios al națiunii, spare *Erdély aranykora*, când sbuciumările pentru drepturile naționale, când lupta titanică lăncezește puterile fiilor națiunii și mulți nu vreau să recunoască măreția vremilor și oamenilor încercați, dă la lumină pe *Csatáképek* cu gardiștii naționali, cu tinerii studenți cari mor zimbând pentru patria lor, cu tribunii și decurionii marșiali ai oastelor române, când totul se pare pierdut, când oamenii văd în împrejurări sosirea perirei, scrie grandiosul roman *Az új földes úr* și lumea întreagă se renaște și dor de a trăi intră în inimile fiilor națiunii sale. Cum trebuie să se manifeste rezistența națională, ce face invăpăiată iubirea de națiune, nu ni-s'a dat a vedea în nici o figură ca și în Garamvölgyi din *Új földes úr*.

Ajuns la mărire prin sine însuși, a devenit idolul unei națiuni și mândria omenimei întregi.

Destinul comun tuturor muritorilor l-a ajuns și pe dinsul și trecut-a la nemurire.

Sufletul său înalt, senin și pururea naiv va lumina din vremi în vremi până la sfârșitul vremilor în inimile oamenilor.

N'am fi demni de a sta în șirul popoarelor, dacă n'am veni și noi cu stima și recunoștința noastră ce o merită geniul său strălucit.

Ioan Costa.

IOAN BIANU.

Am publicat în foaia noastră discursul de recepțiune, pronunțat de dl Ioan Bianu în ședința plenară de la 21 Martie (3 Aprilie) a Academiei Române.

Acum reproducem din răspunsul din D. A. Sturdza partea privitoare la d. Bianu.

Dl D. A. Sturdza a zis:

Dați-mi voe, să mă întorc acum către tinerul nostru coleg, care a ținut astă-zi dinaintea Majestații Voastre prima sa cuvântare în sinul Academiei.

Cei bătrâni dispar și cei tineri le iau locul. Așa e rostul omenirii. Unde acest rost e bine așezat, unde cei bătrâni văd sub ochii și sfatul lor crescând o tinerime viguroasă și serioasă, conștiințioasă și muncitoare, care cu certitudine va ține pasul celor bătrâni și-l va întrece, — acolo dezvoltarea normală a poporului e asigurată, bătrânii nu se despart de viață ca cei cari nu au nădejde, și tinerii intră în viață ca să înlocuiască cu vrednicie pe cei bătrâni.

Atare lucru este, când această pregătire și însușire devine în tinerime conștiință, când ea se stabilește ca o datorie, când ea se sprijinește pe o instituțiune, unde invidia, această mare vrăjmașă a omenirii, nu există, unde munca conștiințioasă comună viază pe câmpul întins al științelor și fapturilor omenesti.

Suntem obicinuiți să numim Academia cel mai înalt institut de cultură al neamului românesc, și este cert că așa este, căci cine intră în Academie, intră într-o atmosferă însușită de eugeniști cari au un mare țel — dănuirea vecinică a neamului românesc.

Greu este a ne urca pe înălțimile cele înalte, de unde se desfășură privirilor noastre o panoramă, care pare că cuprinde întreg pământul; mai greu este însă să ne menținem pe acele vâr-

furi în contra furtunelor, tocmai acolo mai puternice. Trebuie să fim bine pregătiți.

Ioan Bianu, eșind din fundul unei frumoase văi a Carpaților, a fost în junețea sa un modest scolar al Blajului; dar acolo a avut fericirea de a fi pregătit spre o viață înălțătoare de un mare dascăl, de Timoteiu Cipariu, al cărui nume se va pronunța tot-deuna cu venerațiune de întreaga Academie prezentă și viitoare. La Cipariu a învățat Bianu a vorbi, a scrie, a cultiva limba românească și a simți românește.

Când a venit în București ca să-și urmeze studiile, Bianu a fost îmbrățișat cu căldură părintească de un alt dascăl mare, Laurianu, care l-a introdus în Academie ca scriitor. Sub aceste auspicii, în 1875, Bianu a avut onoarea de a vedea publicată în Analele Academiei prima sa lucrare — Disertațiunea asupra lui Clain. — Acesteia a urmat în 1879 edițiunea Psaltirei în versuri a Mitropolitului Dosofteiu, după originalul manuscris păstrat de Academie. Doi ani mai târziu s'a încredințat ca profesor catedra limbii române în cursul superior la liceul Sfintului Sava; și curând după aceasta el a obținut prin concurs bursa pentru filologia romanică și a fost trimis la Milano în școala lui Ascoli și la Paris în școala lui Gaston Paris.

În anul acesta s'au împlinit 15 ani, de când Bianu a fost numit bibliotecarul și arhivarul nostru.

Când a intrat în Academie, biblioteca numera 3.000 de volume; astă-zi ea conține peste 100.000 volume tipărite, peste 4.000 volume manuscrise, peste 30.000 documente românești, cea mai însemnată colecțiune de stampe, de por-

budgetul din 1903 erogațiunile ordinare au fost 1,020.462.670 cor. iar venitele ordinare și extra-ordinare 1,090.936.474 coroane. În budgetul anului curent sumele acestea au crescut cu câte 30 milioane parte în urma regulării salariilor funcționarilor comitatensți și a oficianțelor de tren, parte în urma ridicării cotei.

Budgetul comun. Din „N. W. Tagbl.“ aflăm, că în conferența ministrilor austriaci și ungari ținută săptămâna trecută la Budapesta în afacerea budgetului comun, afirmative nu s'a ajuns la înțelegere deplină — mai ales cu privire la împrumutul pentru cumpărarea de tunuri noi. Zi-lele proxime ministrul de resort vor confera de nou fie verbal fie scripturistice. Se anunță, că ministrul comun de război Pitreich în chestia aceasta a conferat deja cu prim-ministrul Tisza.

Războiul ruso-japonez.

— Deputatul social-democrat Berstein pune guvernului german următoarea întrebare, în primul număr al ziarului său „Montagsblatt“: „Știe guvernul german, că în unul din cele mai mari șantiere germane se fac torpiloare și distrugătoare de torpiloare pentru Rusia? Știe că pentru a acoperi călcarea neutralității Germaniei, se trimit bucățile vaselor ca semi-fabricate pentru a fi împreunate în șantierul rusesc dela Liban? Știe că se lucrează la aceste vase dela 5 dim. până la 9 seara? Se arată gata a arăta din ce izvor are informațiile.

„N. Freie Presse“, dela 2 Maiu st. n., arată cum lupta dela Kiulenceng au hotărât-o tunurile cele mari ale Japonezilor, cărora Rușii le-au putut opune numai tunuri usoare de câmp. Încă o dovadă cât de puțin pregătiți sunt Rușii. Surprinderea pe uscat pare a fi așa de mare ca și cea de pe mare, de și s'ar fi crezut că dela 9 Febr. ar fi fost destul timp pentru a aduce născă-lu-va tunuri de poziție la Yalu. Japonezii le-au adus de curând cu flota în Coreea Nordică.

— „N. Fr. Presse“ e încredințat că războiul pe uscat va dura mult; căci Japonezii s'au dovedit, ca și pe mare, protivnici primejdioși, hotărâți și iscusiti în arta războiului. Credința că față cu un protivnic european, Japonezii nu vor mai putea câștiga biruințe, ca în lupta cu Chinezii, s'a dovedit greșită. Un lucru e sigur că nu se mai poate vorbi

de lupta uriașului cu piticul. Până acum nu se poate încă vorbi de superioritatea Japonezilor și pe uscat, dar de egalitatea lor cu Rușii, se poate. Succesul Japonezilor pe uscat, în lupta piept la piept, o să aibă resunet mult mai mare de cum l'a avut lupta pe mare. Pe mare au pretins Rușii că au fost surprinși, apoi nici n'au fost priviți vre-o dată ca tări pe apă; dar la Yalu nu poate fi vorba de surprindere și pe uscat Rușii se bucura de nime mare. Faptul că, după o luptă de 5 zile, Japonezii se află stăpâni pe pozițiile Rușilor, dovedind superioritatea artileriei lor, neclintirea sub foc a batalioanelor lor, dibăcia țințasilor, e mare lucru. Vor urma lupte mari și mai sângeroase și cu toată vorba lui Napoleon că Dzeul războaielor ține cu batalioanele cele mai numeroase, nu se mai poate ști cine o să-și piarză, Rusia ori Japonia, suflul. În Asia o să se răspândească fulger vestea că Rușii au fost înfrânți de un popor asiatic.

— Japonezii s'au dovedit școlari deștepti și sânguritori ai Germanilor; n'au lăsat nimic pe seamă întâmplărei, ei au pregătit totul și au reușit în întreprinderea grea de a trece un fluviu mare, în fața unui dușman numeros, fortificat și înarmat cu arme moderne. Ialul l'au trecut în mare număr, nu numai pe la Vidsu, ci și pe la Suku, mai sus de locul unde se varsă în Ialu, afluentul Iho, pe dreapta: apoi au înaintat, urmând tactica Burilor, pe-o lățime de 7½ kilometri, au trecut prin apa Iho și au atacat Kiulenceng dintr-o parte de unde Rușii nu-l așteptau.

— Rușii nici nu s'au pregătit cum trebuia de luptă, nici nu s'au retras, fără a se încurca în luptă, dacă nu se credeau destul de tari pentru a ține piept. N'au avut tunuri de poziție; n'au pus mine la gura Ialului; n'au aruncat vase aprinse ca să dea foc podurilor japoneze; n'au pus mine pe unde urmau să dea Japonezii asaltul Kiulencengului. Și culmea culmelor au pierdut 28 de tunuri, ceea ce va face cea mai dureroasă impresie în Rusia întreagă.

— Faptul că la Kiulenceng au căzut prinși 20 de ofițeri și câți-va sub-ofițeri, iar nu și soldați, dovedește că oastea rusească, în Extremul-Orient, se demoralizează la cele dintâi lovituri și fuge. Ofițerii, de sigur, voeau să scape tunurile, dar soldații i-au părăsit. Iată de ce lupta dela Yalu e o înfrângere grea pentru Ruși. Se vede că elementele din care e compusă armata din Siberia Orientală, sunt inferioare ca valoare celor din Europa.

Eată telegramele mai recente privitoare la războiul ruso-japonez:

Tokio, 7 Maiu. Trei vapoare cari aduceau soldați din divizia VII japoneză, au

ajuns ert dimineața la orele 7 în apele Lia-ciangului. Deoarece era tocmai flux, vapoarele nu s'au putut apropia de țărm și nici luntrile nu se puteau folosi, soldații au sărit în apă până la umeri și așa au mers spre țărm. La orele 2 și 20 m. au ajuns uscatul, au ocupat înălțimile și fără să mai întâmpine rezistență din partea Rușilor, au arborat steagul.

Londra, 7 Maiu. Numărul Japonezilor debarcați la Pitzevo, spre nord-est de Port-Arthur, este de 40.000. De aici Japonezii au continuat drumul spre Port-Adam, unde au ajuns linia ferată care duce la Port-Arthur.

Londra, 8 Maiu. Japonezii au împresurat Port-Arthurul. Dinspre uscat întreg teritoriul este în stăpânirea Japonezilor, iar dinspre mare canalul d'asemeni a fost închis de vasele încărcate cu bolovani mari de petri. așa că abea cu luntrile se mai poate ieși din port. Peste o zi două va începe bombardarea din toate părțile. Vasele de război rusești închise în port sunt condamnate a sta inactive, deoarece nu pot eși la largul mării, unde și de altfel Japonezii își au concentrată flota.

Mobilizarea totală a armatei ruse.

Paris, 8 Maiu. Conform raportului lui *Matin* din Petersburg, este considerat ca foarte posibil, că până la finea lunii lui Iunie întreaga armată rusă să fie pusă pe picior de război. Țarul va trece Joul trupele garnizoanei din Petersburg în revistă, cu care ocaziune se așteaptă din partea împăratului o alocuțiune către trupe și corpul oficeresc extraordinar de importantă.

Flota rusă din Baltica nu va merge pe câmpul de război.

Paris, 8 Maiu. Ziarului „Daily Mail“, i-se raportează din Petersburg, că guvernul rus a revocat comanda de carbuni pe seama flotei din Baltica, care probabil va rămâne în Europa.

trete și de cărți geografice privitoare la istoria românească.

În această situațiune Bianu a publicat edițiuni de texte românești vechi și a început lucrări bibliografice cari sunt la înălțimea științei moderne.

Ast-fel colegul nostru s'a suit treptat până a ajuns prin sine însuși în acest templu. El poate zice: „sic itur ad astra“, căci serbează astăzi cu noi, ca egal îndreptățit, o sărbătoare frumoasă, care pentru dânsul s'a resfrânt în o zi sfântă a vieții sale.

Dar și noi Academia simțim o mare satisfacție de a fi crescut un bărbat, care ocupă astăzi loc de frunte în știință și învățământ, și care a devenit pentru noi nu numai un slujbaş vrednic, dar un ajutător indispensabil. Prin zelul și activitatea lui neobosită colecțiunile noastre au crescut și prin ordinea introdusă de dânsul aci, colecțiunile noastre pot fi utilizate de toți cari lucrează în vasta câmpie a științelor. În această muncă minuțioasă, care nu poate fi întreruptă un singur moment fără a sminti lucrările Academiei și lucrările acelor cari vin la noi să adăpostească munca lor: în mijlocul acestei sânguințe, Ioan Bianu ne-a dat chiar astăzi dovadă vie, că merge înainte în cercetările științifice, că munca sa proprie nu a încetat, și nu e pe calea de a înceta. El ne-a dovedit că e conștient, că omul vrednic numai atunci încetează a lucra, când își închide ochii pentru cele pământești, deschizându-și sufletul pentru cele cerești.

Ș O A P T E.

Stânse-ș visurile mele,
Vraja firii întreagă moare.
Trandafirul din grădină
Mor la noapte de ninsoare.

Teiului sfânt frunza verde
A îngălbenit, s'ermană,
Ah, moare și înțelesul
Cântecelor din poiană.

Moare viorica în pragul
Zilelor fără de soare.
Moare-o stea în norii negri,
Și iubirea noastră moare.

Tu rămâi firm și statornic,
Să țești cântecul de jale
Zilelor de întâlnire
Și norocul sorții tale.

Elena Mihulin.

Căntece.

Spune-mi scumpa mea fecioară
Basmul vechi cu Vodă-Crai
Și așterne-mi dragă, ochilor
Chipul tău frumos bălat

Și șoptește cununia
Frumoasei fete din povești,
Unde-a fost atâtea lume,
Toate fețele crăiești...

De e estaz și fericire
Mi te-oi săruta pe frunte
Și cuprinși de un ris șagalic
Duce-ni-om pe căi de munte.

Și ț-oi face o cunună
Din flori de mărgăritar
Și-i visa-visa fecioară
Că te aii la altar...

Emanuil Stoica.

Bate vintu, bată-l mila
— Și geru, geru-i năprasnic
Prăbuși-se-vor căminii...
Coperișului vecinii
Dusu-i-a toată șindila.
Răzimată de căscioară
Stă vecina și oștează;
Cântă daina sărăcii
Pironind zarea pustii...
— Vintu, vintu vrea să moară.

Se roagă vecinul
Precești curate
Cucernic și cuminte:
„Voia Ta, părinte,
Tu ne ești stăpânul“...

Ion Pădure.

Mesagiul de închidere al Corpurilor Legiuitoare.

La Senat și la Cameră, s'a dat Joî la 22 Aprilie v. citire următorului mesagi pentru închiderea sesiunii corpurilor legiuitoare:

Domnilor Deputați,

Legile importante supuse deliberării d-lor voastre, au impus de astădată corpurilor legiuitoare o muncă mai încordată.

Votându-se la timp bugetul anului 1904—05, bazat tot pe escedent, s'a consolidat starea normală în care au intrat finanțele statului și s'a întărit creditul țerei.

Rezultatele dobândite prin întrebuintarea prudentă a veniturilor au produs un nou escedent bugetar și escedente la casa de pensuni, și la casa fondului comunal. Am avut astfel la dispozițiunea noastră mijloace pentru a satisface nevoi urgente ale statului, pentru a ușura reținerile care apasă asupra pensionarilor și pentru a îmbunătăți situațiunea financiară a comunelor. Buna stare a tezaurului public a permis a aduce o reproducere însemnată a impozitelor licențelor.

Atențiunea principală a d-lor voastre a fost îndreptată asupra alcătuirii tarifului vamal menit a da un nou avânt dezvoltării noastre economice prin o protecțiune măsurată a muncii noastre naționale. Ați urmărit mai departe reformele începute în anul precedent asigurând prin legea reorganizării comunelor rurale o mai deplină satisfacere a intereselor locale, dând totodată mijloace statului de a controla administrația interioară a țerei. Legea privitoare la obștile sătești și legea pentru exploatarea petrolului pe proprietățile particularelor au rezolvat chestiuni de drept care dau loc la unele neajunsuri, iar îmbunătățirea legii Burselor va înlesni relațiile comerciale.

Mai multe convențiuni au fost votate de d-voastră prin care se strâng legăturile noastre internaționale. Convenția sanitară dela Paris, convenția dela Haga, pentru regularea conflictului de legi în materie de căsătorie, despărțenie și tutelă a minorilor, convenția telegrafică dela Londra. Ați mai votat convenția pentru protecțiunea mărcilor de fabrică și de comerț cu Italia, convenția de extradare cu Luxemburg și prelungirea cu un an a aranjamentului comercial cu Bulgaria.

Legea asupra fondului porturilor va contribui fără îndoială la dezvoltarea lor precum și la progresul navigației Dunărei, a acestei însemnate artere a comerțului nostru. Acum ca în totdeauna ați îndreptat deosebită d-voastră atențiune asupra armatei, votând crearea unui al 9-lea batalion de vânători și al corpului de grăniceri precum căile și mijloacele pentru a dota artileria cu tunuri cu tragere repede.

Astfel se măresc și se întăresc măsurile de apărare a țerei și i-se înalță și situația ce ocupă între state.

Domnilor Senatori,

Această scurtă enumerare a legilor principale votate de d-voastră este îndestulătoare pentru a pune în lumină vie importanța sesiunii care se închide astăzi.

Vă mulțumesc pentru sprijinul ce ați dat guvernului meu întru îndeplinirea datoriei sale și urez ca binecuvântările cerului să se reverse cu prisosință asupra scumpului Meu regat.

Eu declar închisă sesiunea aceasta a corpurilor legiuitoare.

(ss) CAROL.

Ultimatul-Papizmului grecesc.

Sub acest titlu „Vremea“ scrie:

O telegramă oficioasă din Constantinopole, vestește lumii, că Sinodul patriarhatului oecumenic, a respins în unanimitate dezideratele ce i s'au supus de ministrul României, în privința românilor din Turcia Europeană... Hotărârea acestui Sinod este motivată pe considerațiunea că, în Macedonia nu există nici o populație omogenă românească, ci numai împrăștiată între populațiunea greacă, cu care este de altfel cu totul asimilată...

Considerantul acesta face cu totul de prisos așteptarea răspunsului, ce se anunța că va fi remis de Patriarch, în formă de memoriu, Legațiunei noastre din Capitala Imperiului Otoman.

Simpla enunțare a acestui considerant ajunge, spre a ne arăta natura cu totul politică a răspunsului patriarhatului, care nu poate fi nici în formă nici în cuprins o hotărâre, o canonică bisericească a unui Sinod de Ierarchi orthodoxi, ci o rezoluțiune a unei adunări grecești cu totul lumestă, precum și este în majoritatea sa consiliul mixt de pe lângă patriarhat, ce se poreclește Sinod.

Prin urmare, nu poate fi vorba de o hotărâre spirituală a Marelui Biserici a Resăritului, ci de un ultimatum rezvratitor al propagandei grecești, în privința neamului românesc: ceea-ce va dovedi o-dată mai mult lumii orthodoxe, că Patriarhia oecumenică s'a transformat într'un îndrăsnit papizim grecesc, cu totul eretic, nu numai din punctul de vedere al așezămintelor canonice ale Bisericii Resăritului, dar chiar în privința învățăturai Apostolului neamurilor, temelia legăturii dogmatice a federațiunei bisericilor orthodoxe din toată lumea.

O atât de sfruntată impostură, esclude firește cu totul, ori ce considerațiuni de doctrină evanghelică ori apostolică, resturnând toate pozițiunile de drept canonic și de învățătura bisericească; și scoate chestiunea de pe un teren local bisericesc, spre a o transforma într'un conflict arid de politică internațională.

Escursiunea Suveranilor României.

Suveranii și Principii Moștenitori vor pleca din București Luni seara la 9 ore cu un tren special și vor sosi la Severin a doua zi Marți la orele 9.15.

Augustii călători se vor imbarca îndată pe vaporul „Orientul“.

Suitele se vor instala pe vapoarele „Dunărea“ și „Severin“.

Escursiunea se va începe printr-o călătorie în susul Dunării, prin Porțile-de-Fer, până la Orșova.

La întoarcere, Suveranii se vor opri câteva minute la Vereiorova, apoi se vor întoarce la Severin.

Noaptea o vor petrece pe bordul „Orientului“.

Mercuri la 28 Aprilie „Orientul“ va începe a scobori fluviul până la Sulina.

Călătoria se va face numai în timpul zilei.

În aceeași zi, la orele 2 după amiază „Orientul“ va ajunge la Calafat, unde se va opri o oră. La 3 ore va pleca din acest port și la 6 se va opri la Bistreț, unde vaporul va rămâne peste noapte.

Joî, 29 Aprilie, continuarea escursiunei cu o scurtă oprire la Corabia, T. Măgurele, Zimnicea și Giurgiu, unde vaporul va ajunge la ora 6 seara și va rămâne peste noapte.

Vineri, 30 Aprilie vaporul se va opri la Oltenița, Ostrov, Cerna-voda, unde va sta toată noaptea.

Sâmbătă, 1 Maiu, vaporul se va opri la Herșova și la ora 3 după amiază va ajunge la Brăila, ear la 5 la Galați.

De aci, „Orientul“ va scobori spre Isaccea, unde va rămâne peste noapte.

Duminică, 2 Maiu, sosirea la Tulcea, la orele 10 dimineată, unde Suveranii se vor scobori ca să asiste la inaugurarea monumentului comemorativ al alipirii Dobrogei de România.

La 12 și jumătate plecare din Tulcea și la 4 ore sosirea la Sulina.

MM LL. vor rămâne noaptea în acest port.

Luni 3 Maiu, la 5 ore de dimineată plecare din Sulina și la 2 și jumătate sosirea la Galați.

La orele 3 Suveranii, Principii și escorte Lor vor lua un tren special cu care se vor întoarce la București, unde vor sosi la orele 9.15 seara.

În toate porturile pe unde Suveranii se vor opri în drumul Lor, se vor face recepțiuni oficiale.

În tot timpul cât va ține escursiunea, vasele flotei militare vor face poliția pe Dunăre.

Concertul din Buteni.

Motto: Numai o tiră e rău, apoi eară nu-i bine. (Zisa motului.)

Iți va veni curios, domnule redactor, că în locul unei obișnuite dări de samă, scriu articol formal asupra unui concert. Precum vei vedea însă, motivele destul de plausibile ca să fixăm lucrul nu numai din laturea formală, ci și din cea socială.

Despre ce e adecă vorba? În opidul Buteni, s'a format sub conducerea zelosului învățător I. Roșu un cor vocal bisericesc înrolat de un număr mare a elementelor celor mai inteligente și sănătoase a poporului și care dela primul debut a serviciului religios din ziua de Paști a fost întâmpinat cu însuflețire și bucurie de întregul popor. Toată lumea știe de altcun, că un cor vocal organizat pe baze solide și sănatoase, devine un factor cultural atât pe terenul religios-moral, cât și pe cel public-social, căci nu numai înalță, nobilitează și îndrumă sentimentele omului în calea etice morale, dar polește caracterul, nivelează și îmblânzește pornirile în respectul iubirii și cinstei reciproce și a urbanității, în fine lărgeste cercul cunoștințelor și rădică nivelul intelectual a individului în direcția progresului și a culturii sănatoase. Nu e deci decât natural că astfel de porniri și năzuințe să fie cu bunăvoință întâmpinate din partea tuturor factorilor și elementelor ce se conduc de adevăratul interes cetățenesc. Unde nu se întâmplă așa, desigur avem a face cu simptome bolnave și cu putrejunie socială.

Și în cazul de față tocmai așa stăm: că numai o tiră e rău, apoi nu — bine, — și eară de ce:

Corul vocal din Buteni a aranjat la 1 Maiu n. concert cu o reprezentațiune teatrală cu scop ca să-și creeze un fond propriu pentru necesitățile sale. Faptul acesta însă n'a plăcut unor concetățeni — precum am înțeles neomaghiaři, căci maghiarul genuin e totuși cu sentimente mai urbane, — destul că s'a pornit acțiune în societatea maghiară, că ei să nu sprijinească, ci prin neparticipare să zădărnicească și compromită o mișcare socială-culturală pe motivul că aceea e românească. Pornirea aceasta a fost condamnată. — dar și bună de o parte — de vreme ce, precum e știut, inteligența română la toate actele și mișcările sociale compatrioților maghiari au luat chiar îmbulzindu-se parte și n'au făcut din acele chestiuni de politică.

Urmează faza a doua. Șicanarea Românilor la darea concediului de ținare a concertului. Suspiționi, bănueli, prepusuri și condiții ridicole țintesc la zădărnicearea concediului, făcând loc unei indignări legitime în popor și întreaga inteligență română din loc și jur. În fine cu chiu cu vai s'a esoperat totuși concediul și zică cine ce va vrea, eu susțin tare că și în procedura aceea s'a ni-s'au făcut „o tiră de rău“, că un drept ai obținut numai după ce te-ai șbuciumat, cătrănit și ai fost șicanat pentru el.

Și dacă în aceste de până acum a fost „o tiră de rău“ în ceea-ce a urmat, n'a fost bine nici cât e negru sub unghie. Concetățenii maghiari din Buteni au refuzat Românilor în mod brusc bina lor așezată permanent și stabil în sala de concert a ospătării opidane, pe motivul că aceea e rădicată acolo numai pentru cultura care servește scopurile patriotice.

Va să zică logica și concludia acestei motivări este, că cultura în altă limbă decât cea maghiară este antipatriotică, și toți cei-ce se inspiră — în cazul nostru — și de cultură românească, sunt răi preoți. În adevăr dragălașe gratificație, la care departe de ați veni să-ți superi, va suride amuzant tot omul cu scaun la judecată. Destul și bine, că bina a fost închisă și trasă cu cordon pentru Români, eari au trebuit să-și facă podiu în partea opusă a salei și a mai micșora spațiul care de trei ori să fi fost mai mare, tot nu-i putea cuprinde pe Români căți venise acum.

Prestațiunile corului au fost bine executate și primite cu aplauze din partea publicului fără pereche de număr în anele vieții culturale din provincă, participând — fără esagerare — 800 — 1000 asistenți, popor și întreaga inteligență română din loc și jur. Din partea compatrioților maghiari, Românii au fost onorați doară prin doi industriști, pretorele cercual, comisariul de finanțe și proprietarul Novac. Fie sănătoși! Cred că s'au convins și dinșiți despre complianța, simțul de ordine și demnitate al Românilor.

După concert și reprezentație, poporul și-a început petrecerea în salele hotelului, ear inteligența în sala de concert. Și aici însă numai o parte a putut participa la dans, căci sala — deși spațioasă — prin rădicarea podiului al doilea, n'a fost în stare a-l încăpea pe toți, ci o parte s'a retras în sala de restaurant. Animația și buna dispoziție a domnit până la fine în toate inimile, numai un simțământ penibil și amar se amesteca involuntar acolo de câte ori dădea cu ochii și vedeai că și dela bină suntem zăvorâți.

Comentariul și-l va face acum fiecare, eu numai niște scurte reflexiuni o să mai fac.

Inteligența română din Buteni de un lung șir de ani a purtat rol sovăitor în viața politică și socială. Resoanele ei au fost, că prin conciliațiune și complianță își va asigura dreptul la respectul legitim ce civil unui stat de drept își dătoare reciproc, — și iată-l recompensat cu un afront pe care numai având buzunare fără fund îl vor putea astruca.

Butinenii și-au căleat de multe ori pe inimă și au făcut altceva de cât alți frați ai lor. Oportunismul lor a cauzat chiar supărări și recriminări în o parte a oamenilor, dar de dragul bunei înțelegeri au trecut și peste desinvolturile celor nemulțumiți. — până au ajuns la lecția că cultura românească e antipatriotică.

Frații din Buteni au gălăit pe mulți din cei ce trăiesc din banul lor și fac comerț de patriotism și acum luați la suverană purtare prin naiva noastră diplomatie, — ne decretează de răi patrioți, când vrem și noi să auzim un cor românesc.

Cetățenii români din Buteni, au înecungit cu precauțiune barierele care ar fi putut provoca susceptibilități de naționalitate — până ce dau cu fruntea de memento politic, că servilismul nu e de ajuns, ci se pretinde să nu ai nici umbră de cultură românească.

Românii din Buteni au primit lecție bună — precum se afirmă prin magistrii dela Hebron, — e rëndul lor acum ca să și consume lecția și să profite de adevăruri cuprinse în ea.

Una au putut-o deja esperia frații din Buteni și anume, că atunci când cabalul s'a propus a compromite năsuințele culturale și de astadată nobile ale lor, 1000 de Români au alergat să-i rădice pe umeri.

Nimic nu e nou, nimic nu e vechiu, totul e acela și șir de fapte și evenimente care se părădează și se succedă. Un teatru real suntem în care unii învață din pildele altora, alții din experiența proprie, neghiob e numai acela care nu învață nici din pățania sa. În scena lumii unii duc roluri adevărate, alții prefăcute, căci scopul unui număr de oameni e să se rădice de asupra cum se pot.

Intrigă, cabale, șoptiri, amăgiri, sondări, simulari sunt tot mijloace draguțe pentru scopurile lor.

Patriotism lărmuitor, îngrijorări premeditate solitudinilor false, pozări insipide, mutre blăjini și însinuară umile sunt numai feți metehnelor puse în scenă de câtră actorii care vor a se rădice prin căderea și umilirea altora.

E însă un precept al dreptății eterne, că în viața indivizilor și a popoarelor, elementele sănătoase și conștiente de misiunea lor să se perpetueze, iar cele bolnave și denaturate să se piardă și nimicească în noianul uitării și a compătimirii.

—i.—

Mizernia în Rusia.

Din Odessa, Varșovia, Lodz, precum și din alte orașe ale Rusiei sosesc știri îngrijitoare.

Din Odesa se telegrafiază că locuitorii portului și ai fabricilor, dintre cari mai multe de jumătate s'au închis, nu-și mai pot câștiga nici chiar pâinea de toate zilele, ear cazurile de moarte prin foame devin tot mai dese.

Din Varșovia de asemenea se anunță, că banditismul a luat o proporție înspăimântătoare. Multe strazi, ba chiar întregi despărțiri ale orașului, nu mai sunt sigure nici ziua în amiaza mare. Atacuri cu cuțitul, omoruri și asasinate sunt ceva comun și de toate zilele.

Din Lodz se scrie ziarului din Petersburg „Ruski Wiedomosti“, următoarele:

Urcarea însemnată a scontului exercitează o influență distrugătoare asupra industrișilor mici și mijlocii, cari au pe piață un credit restrâns.

Mărfurile predate nu se mai plătesc. Multe fabrici și-au închis atelierele, lucrătorii în grupe cutreeră străzile și pe fețele lor se observă foamea și lipsa. Atacurile sunt tot mai dese.

Desnădejdea populației sărace a ajuns la culme.

Societățile de binefacere impart pâne și cartofi.

Din străinătate.

Răscoala tribului Herero.

„Berliner Tageblatt“ are informațiuni din cercuri militare, că o armată de 1500 oameni va pleca în curând în Africa cu 2 baterii. Se crede nu fără nici un motiv, cum arată și împrejurările, că oprimarea răscoalei va dura cel puțin un an.

Protestul papei.

„Tribuna“ din Roma, care pretinde a fi totdeauna bine informată, aduce vestea, că pontificele Piu X. va protesta prin mediul nunciaturilor apostolice contra ofensei aduse capului bisericii catolice din partea președintelui francez cu ocazia vizitei acestuia la Roma.

NOTĂȚI.

ARAD, 9 Maiu 1904.

— **Știri personale.** P. S. Sa Episcopul N. Popea, însoțit de vicarul său Filaret Musta și de ceilalți membrii ai consistorului metropolitan au sosit azi la Arad, venind dela Caransebeș. După o scurtă ședere în gară, a plecat mai departe, la Sibiu. — P. S. Sa Episcopul I. I. Pap a plecat cu același tren din Arad pentru a lua mâine parte la ședințele consistorului metropolitan.

— **Waldeck-Rousseau greu bolnav.** Din Paris se vestește: Fostul ministru președinte *Waldeck-Rousseau*, care de mai multe luni pătimeste de boală de ficat, s'a îmbolnăvit pe neașteptate în așa formă, încât medicii au declarat de inevitabilă operațiunea, care probabil se va întâmpla astăzi.

— **Incoronarea regelui Petru.** Guvernul sârb, cum vestește firul telegrafic din Belgrad, se ocupă cu idea încoronării regelui Petru în ziua aniversară a alegerii sale, care act ar avea să se săvârșească în monasteriul Zicia. Aici au fost încoronați și vechii regi sârbi, aici voesc să așeze coroana sângeroasă și lui Petru pe cap. Pregătirile pentru acest act urmează deja.

— **Expoziție universală în Londra.** În cercurile politice și comerciale, cum se raportează din Londra, este viu discutată idea, ca acolo să se aranjeze o expoziție universală și anume de așa calibru, încât să întrecă toate expozițiile universale de până acum. Impuls la acest plan a dat faptul, că de jumătate secol în Londra n'a fost nici-o expoziție universală.

— **Sinodul Patriarhatului ecumenic** a respins, după o lungă discuțiune, proiectul de răspuns, ce trebuie dat Legațiunii Regale a României în chestia Românilor din Macedonia, pe motiv că răspunsul era conceput în termeni prea brusci.

Sinodul a numit o comisiune ad-hoc compusă din cinci episcopi, cu însărcinarea de a studia toate documentele referitoare la memoriul Legațiunii României și de a alcătui răspunsul pe care Sinodul îl va discuta într-o ședință plenară, ce se va ține săptămâna viitoare.

Atitudinea împăciuitoare a Sinodului se datorește sprijinului acordat Legațiunii române de ambasadorii rus și austro-ungar. Nu se speră că Sinodul va ceda; probabil însă că el va da un răspuns mai puțin tranșant.

— **Prospectele lui Roosevelt.** Din Londra se vestește, că conform informațiunii lui „Times“, majoritatea lui *Roosevelt* este asigurată în conventul național, de oare-ce dintre 994 delegați 508 sunt pe partea lui. Mandatul lui Roosevelt expiră la 4 Martie 1905, cu toate astea alegerea de președinte se va face încă anul acesta. Sunt și trei contra-candidați: *Hearst, Parker* și *Olney*.

— **Un interviu cu admiralul Skrydlov.** Se știe, că urmaș al lui Makarov ca admiral al flotei ruse dela Port-Arthur a fost numit admiralul flotei de pe marea neagră, Skrydlov, care la primirea ukazului a și plecat numai decăt din Sebastopol la Petersburg, ca d'aci să plece pe câmpul de răboiu. Despre dînsul se știe că este un om foarte închis și scump la vorbă afară din cale, cu greu se poate scoate un cuvânt dela el. Cu atât mai ciudate par întrebările comunicate de raportori de ai diferitelor ziare europene, în care se face o amănunțită dare de seamă a planurilor viitoare ale lui Skrydlov și se fac cunoscut cele mai adânci secrete ale inimii admiralului. De sine înțeles, că cei ce știu ce natură sombru, cât de necomunicativ este admiralul, au zămbit la cetirea acelor interviuri, despre cari ziarul „*Novoje Vremia*“ observă, că respectivii raportori ori că au voit numai să intervieze pe admiral, ori că dacă l-au și interviuat, apoi „discursul“ s'a petrecut în jurul unor lucruri neînsemnate.

Când admiralul a plecat din Sebastopol spre Petersburg, lângă stațiunea Luban deodată 10 raportori l-au năpădit întinzându-și biletul. Admiralul numai decăt primi pe toți acești curioși. Conform spuselor acestora interviul s'a petrecut așa:

— Excelența voastră ne ar deobliga, dacă am putea afla ceva despre planurile viitoare ale Excelenței voastre.

— Am încredere în Dumnezeu!

— Ce părere are Excelența voastră despre trecerea flotei baltice peste Marea glacială în extremul Orient?

— N'am nici o părere.

Atunci începu reporterul lui *Matin*:

— Foarte te rog d-nule admiral, a-mi spune totuși ceva despre planul d-tale de răboiu.

La întrebarea asta Skrydlov luă o hârtie albă și răspunsă:

— Acesta!

— Și unde va fi cartierul general?

Admiralul scoate un bilet pe care era tipărit: „Vladivostoc-Port-Arthur.“ Ori-ce om poate înțelege din aceste răspunsuri, că admiralul n'a spus nimic, totuși la câte-va zile ziarele pretindeau a ști și cele mai ascunse gânduri ale admiralului, toate planurile viitoare ale acestuia, toate secretele sufletului său! Negreșit că și asta aparține meseriei de reportaj.

— **Dr. Al. Crăciunescu**, eminentul medic practicant, și-a reînceput praxa bălneară în Baile Herculane l. Mehadia.

— **Redactor insultat.** Se anunță din Veneția că „*Secolo Nuovo*“ ziar cu tendențe revoluționare a făcut alusiv ofensătoare privitor la relația împăratului *Wilhelm* cu contesa *Morosini* și contesa *Brandolini*, dame de curte ale reginei Italiei. Fiul contesei Brandolini, pentru acest articol a bătut *Vinieri* cu bastonul pe redactorul responsabil, care a scăpat într-o prăvălie. Venind casul la cunoștința socialiștilor, seara au făcut mari demonstrațiuni în contra aristocrației. Cincizeci demonstranți au fost deținuți.

— **O mistificatoare.** Artista populară londoneză Miss Edna May e nevoită să înceapă în jurnale o campanie în contra unei persoane care mistifică lumea dîndu-se ca artistă.

Într-o prăvălie de bijuterii în Regenstreet s-a povestit de curând, că o damă care îi seamănă perfect, ar fi fost acolo spre a-și alege un colier, spunând că e chiar ea artista Miss Edna.

În ultimele zile artista primi o scrisoare plină de cuvinte de iubire, în care un căpitan de la marina engleză îi mulțumește pentru frumoase ceasuri petrecute împreună și îi anunță plecarea lui la Portsmouth.

Într-o altă scrisoare un colonel îi scrisese că ce fericit a fost că a putut face în societatea ei o excursiune atât de frumoasă.

Poate ori-cine să-și închipue ce idei de răsunare nutrește acum artista contra persoanei care traficează cu numele ei.

Până una-alta a chemat la ea pe bătrânul colonel și i-a explicat înșelăciunea.

Bătrânul răboinic era parcă căzut din cer și îi promise că pe viitor să fie mai circumspect.

Miss Edna May nu se mulțumește însă numai cu atât și a lăsat în sarcina polițiștilor ca să găsească pe acea misterioasă înșelătoare care se servește de numele ei. Nici vorbă că o să fie o frumoasă răfuială când s'or întâlni față în față.

— **Un general rus contra răboiului.** Generalul Kireiev, mareșelul de curte suprem al ducesei Alexandra Iosefova publică în ziarul „Rusij“ un articol sensationat asupra răboiului actual, pe care îl numește formală *nebunie*. *Rusia n'are interese vitale în extremul orient; ea va pierde negreșit răboiul față de Japonezi, cari sunt mai isușiți în arta militară modernă. Sumele acelea enorme, consumate de fatalul răboi trebuiau mai bine întrebuințate pentru instruirea și educarea poporului.* Așa opinează generalul Kireiev și sigur că are drept. Generalul critică însă nu numai actualul răboi, ci peste tot ori-ce fel de măcel de această natură. Cuvintele aceste cutezătoare, bărbătești negreșit că isvorăsc din un creier limpede, sănătos, din o inimă umană, iubitoare de oameni și de dreptate. Dar un astfel de bărbat nu poate avea loc nici ca mareșel de curte suprem, nici ca general, nici ca căpetenie independent în Rusia, ci cel mult ca rob în minele de plumb siberiene. Azi este încă persoană remarcabilă în societatea rusă, având un nume onorabil și strălucit, mâine?... Probabil că puternicul din Petersburg (puternic față de cei slabi) va grăbi să-l treacă poarta acestui muritor „miserabil“ de a se împotrivi opiniei „publice“ dictată de Tar și sfetnicii săi. Probabil că în tovarășia vreunui ucigaș ori pungaș va avea să vadă peste scurt locurile subterane ale morții lente, despoiat de onoare, renume și — nume, care va fi înlocuit cu un număr. Nici omul cel mai milos nu poate simți regret în sufletul său pentru desastrul, ce burocrăția rusească îndură în Extremul Orient. Căci o atare părere de rău ar suna singur numai „prepotenței“ „sbirilor“ și întaririi acestora.

— **Comerciu de copii.** O vinzătoare de copii americană, Mrs Disill din Filadelfia, care și-a făcut de ani îndelungați o meserie din vânzarea copiilor, povestește că prețul pentru copii variază între 20 — 20.000 coroane; acest din urmă preț enorm l-a câștigat pentru unul „grăsuț cu obraji roșii, fără nici un defect corporal“.

După băeții cu părul roșu, cum zice ea, n'a fost nici o cerere, dar fetele mici cu părul roșu tișian găsesc mulți cumpărători.

Un copil sașiu e privit ca aducător de nenorocire și nu găsește nici un amator.

În general băeții se vând mai ușor ca fetele.

Mrs Disill și-a câștigat cu comerțul ei o avere frumoasă și apără acest fel de comerț spunând că „a găsit bune familii pentru copii cari poate altfel ar fi trăit ca vai de ei“.

— **Femei de căpitan de vapor.** În statul Island lângă New-York o moarte dădu loc la o descoperire senzatională.

Un căpitan de vapor, anume Tweed, care parcursese ani întregi oceanul Atlantic, deveni de-odată foarte indispus, evita contactul cu ceilalți de pe bord, până în fine se bolnăvi cu totul!

Luni se găsi cadavrul lui cu gâtul tăiat.

Nu era nici o îndoială că, sâțul de viață, se sinucise.

Spre marea mirare a tuturor, medicul însărcinat cu autopsia cadavrului descoperi că nenorocitul căpitan Tweed era o femeie.

E adevărat că camarazii săi se mirau mult de totala lipsă a bărbiei, dar totuși nu le venea

nici odată în minte să presupună că ar fi o femeie.

— **Parapleul savantului.** Max Pattenkofer, celebrul fondator al chimiei experimentale a fost de origine germană, deci ca savant german era natural să umble cu parapleul subțioară... Dar fiind că a fost savant, urmează naturalmente să fie și distras. Drept aceea se întâmplă să-și uite parapleul unde intra și unde petrecerea. Și bine înțeles aproape totdeauna i-se întâmpla acest malheur, pentru care nu odată avea să sufere împături și dojene din partea soției sale.

Odată a avut se călătorească în Anglia, se înțelege că în tovarășie cu parapleul. De astă s'a hotărât să riștească bine de soțul său, să nu mai rămână de dinsul. La întoarcere din călătorie băgă de seamă că parapleul este la el. Acest eveniment i-sa părut atât de epocal, înecat de bucurie a telegrafat soției sale din Augsburg următoarele cuvinte: — *Eu și parapleul am sosit în pace și grăbim spre casă. Măne-zi a fost acasă. Nevasta numai decât îl întreabă:*

— *Să ved parapleul, unde-i? Savantul își duse mâna la frunte și perplex zisă:*

— *... Așa se vede l-am uitat la oficiul telegrafic din Augsburg, când fi-am trimis depeșă...*

— **Atragem atenția cititorilor noștri asupra anunțului pe care-l publicăm pe pagina din urmă a ziarului nostru.** Di Emil Lazăr luând d-sa prăvălia bine reputată a vechii firme Probst din Arad, ține nu numai să păstreze bunul renume, dar prin marfa ce va pune în vânzare, prin prețurile convenabile a mărfurilor și prin serviciul prompt și preventor să adauge încă la reputația acestui cel mai vechiu magazin aradan. Recomandăm cu tot dinadinsul această prăvălie publicului românesc nu numai din Arad și jur, dar și celui din depărtări mai mari. Și în trecut această prăvălie a avut mușterii chiar de prin Ardeal și Banat. Merită să-l aibă și în viitor.

— **Un negru, candidat de președinte.** Un negru cu numele Scott H. T. din statul Illinois a lansat o proclamație către cetățenii de culoare neagră a Statelor-Unite, în care accentuează, *că timpul a sosit, ca și dinșii (Negrii) să ia parte activă la afacerile publice.* Drept-aceea provoacă pe consăngenii săi să nu-și dea votul la apropiatele alegeri de președinte nici pentru candidatul democraților nici pentru acela al republicanilor, ci pentru un candidat separat, (cum am zice *național*). De sine înțeles, că dl Scott se considera pe sine de cel mai potrivit candidat. Apelul său a și aflat răspuns printre connaționali, căci o mulțime de negri s'au grupat formând partidul „National Civil Party“.

Crucea sau steaua dublă electro-magnetice R. B. Nr. 86967 a lui Müller care este cunoscută în Ungaria întreagă, are pentru ziua de azi un document, pe care îl publicăm aci în întregime:

„Stimate Dle Müller!“

Primește sincera mea mulțumită; umflătura soției mele s'a tras aproape de tot și chiar și durerile de spinare și de stomach și sgârșiturile la inimă se repetă tot mai rar. Te rog să-mi mai trimiți 4 aparate R. B. Nr. 86967 de câte 6 cor. căci oamenii chiar din al treilea sat mă roagă să le aduc astfel de aparate.

Zajhalm, în 8 Iulie 1902

Cu adâncă stimă.

Ștefan Bodi,
magasinier.

De aceea n'ai cuvinte ca să recomanzi în destul acest aparat tuturor celor ce sufer de reumatism, asthmă, nedormire, dureri de urechi, neurlagie, bătaie de inimă, dureri de cap, de dinți, impotență, mâni și picioare reci, epilepsia, slăbiciune, amețală, tremur, friguri, influență, gălbănare, sgârșituri de stomach lipsă de poftă de mâncare, ischias etc. etc. Aparatul costă 4 fl. să afli la dl Albert Müller în Budapesta V. Vadasz-u. 42/K

— **Durere de stomac.** Sgârșituri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tît, mijloc sigur. *Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri*, este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare 2 cor. —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelii, flegmei și iritației gâtului este de un efect eminent, pastilele de pept „Senega.“ Prețul 1 cor. Se pot căpăta în farmacia la „Maria Fecioară“ a farmacistului Kossuth Pál, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

157

POȘTA REDACȚIEI.

M. P. Viena. N'am putut descifra acea telegramă. Celelalte, cum vezi, se fac. Salve!
A. Vasiadi, Târnăveni. În fiecare zi, afară de Joul.

Aviz!

Se aduce la cunoștință onoratului public, cum-că baia de noroiu

„RUSANDA“

în Melențiu. *Comitatul Torontal.* (Ungaria) și în anul acesta ca și în ceilalți ani la 1/14 Maiu anul curent se va deschide.

Baia e pe acel model și exemplar ca și celelalte bai de lume regulată și acomodată.

Prospecte la tot natul după cerere gratis și francate se dau.

Direcțiunea băii.

211 1—2

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

100 bucăți

de

Propise de școală

cunoscută peste tot locul, costă una coroană, pe lângă trimiterea anticipativă a prețului plus porto poștal de 30 fileri expedițiunea se face franco sub legătură în blocuri terți pentru a fi scutite contra frângerii. De la 100—750 bucăți francarea se face pentru 72 fileri. Cu rambursă spesele de expedițiune sunt cu mult mai mari.

Biuroul de administrațiune

al lui

Ingusz I és Fia.

Arad

207

100 mări metriche

de porumb (cucuruz) despoiat prima calitate se află de vânzare la Matei Vuia, econom în Fenlak (com. Temes).

Nr. 204 3—3

O domnișoară română,

care vorbește afară de limba română și cea germană și maghiară, și se pricepe la lucru de mână se recomandă ca educatoare, ori și la domn veduv cu copii ca locuitoare de mamă. A se adresa la administrația ziarului nostru.

Nr. 208

Editor și redactor responsabil: Ioan Russu-Șirinau.

SUCCES GARANTAT!

Biron tehnic pentru zidirea de cuptoare de impregnare

Nr. privil. m. 29.468.

HOLZNER LAJOS

fabrica de vapor pentru impregnarea de cărămizi.

LUGOS.

178

Recomand cuptoarele mele escelente pentru tot felul de cărămizi impregnate pietri fundamentale, de drumuri și de cabl etc., cari absolut nu permit pătrunderea și isvorirea apei.

Deslușiri, budget, modele precum și materiile necesare pentru experimentare trimit gratuit.

Institut propriu pentru explorarea de lut străin.

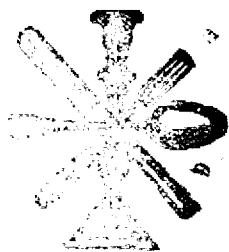
S'a dovedit de excelent!

Investițiune minimală!

Specialitate.

Gratuit

un **Schnellsieder** și
o cumpănă pentru culină

Pentru
prețur nes-
pus de echi-
tabile trimit
în toate păr-
țile urma-
toarele:

124 12-24

mărfuri de
argint mexican.

- 6 cuțite de masă de argint mexican.
- 6 linguri de masă
- 6 furculițe
- 12 lingurițe mici de cafea
- 6 cuțite pentru desert
- 6 furculițe pentru desert
- 1 lingură de seos zămă
- 1 lingură de seos lapte
- 2 candelabre elegante pentru salon.

toate din argint mexican.

46 BUCATI numai 650 Fl.

Afară de asta ori-cine
comandază dela mine pai-
mește drept cadou o cum-
pănă p. culină gratuit.
Argintul mexican este un
metal alb (și dislauntru) pen-
tru a cărui calitate și dura-
bilitate primesc garanție pe
25 ani.

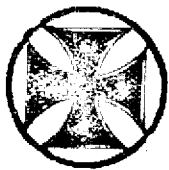
Comandele să îndeplinesc
contra trimiterei banilor ori și
pe lângă rambursă din depositul:

Scheffer D. Sándor

Budapesta.

VII, Bezeredy-utca 3 szám.

**Cucea orî steaua
electro-magnetică dublă.**

D. R. G. M. Nr. 88 503.

Vindecă și recrează pe lângă
garanție: reuma, asthma (respirația
greă), insomnia, epilepsia, nervositatea
lipsa de apetit, clorosa, durerea de
dinți, migrena, impotența, influența,
precum și tot felul de boale de nervi.
Bolnavul cel ce nu se poate vindeca
în decurs de 44 zile, îi întoarcem
banii imediat. Celui ce nu îi mai ajută
nimic, să încerce cu aparatul meu;
căci sunt convins despre efectul sigur
al aparatului meu.

Prețul unui aparat mare 6 cor.

e a se folosi la boale de nervi cronice.

Prețul unui aparat mic 4 cor.

se folosește la boale mai ușoare.

Comandele le îndeplinește în
patrie și străinătate:**Scheffer D. Sándor**

Budapesta,

VIII, Bezeredy-utca 3 szám.

Pentru 5 coroane

trimite 41½ kgr. (circa 50 bucăți) de

sapun de toaletă fin

bucăți alese de săpun de suc de lili,
de rose, de iorgovan, de violele, de
rezedă, de iasmin și de clopotele.Pe lângă anticipațiune ori ram-
bursă expediază:**Scheffer D. Sándor**

Budapesta,

VIII, Bezeredy-utca 3 szám.

Primirea în posesiune a unui atelier

pentru

reparatură de obiecte de aur, argint și giuvaericale.

Respectuos aduc la cunoștința On. public, că am
primit pravația pentru reparatură de obiecte de aur, ar-
gint și de giuvaericale, ce se află în Arad, str. Széchenyi
Nr. 1, sub firma **Regényi Kálmán**.

Fac tot felul de reparatură pe lângă prețuri ieftine.

Cumpăr tot felul de aur călcat și lucruri de argint
pe lângă prețurile cele mai înalte.

Rugând binevoitorul sprigin al On. public, rămân
cu deosebită stimă

153 16-25

CHRISTIAN JÓZSEF

ARGINTAR.

Strada Széchenyi nr. 1.

Pentru-ce?

se numește

casa de bancă alui

Gaedicke**reședința norocului?**

Pentru-că acolo s'au plătit cele mai multe
câștiguri principale.

Pentru-că acolo a fost premiul de	cor. 602,000
Pentru-că acolo a fost de 3 ori câșt. princ.	„ 400,000
„ „ „ „ 3 „ „ „	„ 100,000
„ „ „ „ o dată „ „ „	„ 70,000
„ „ „ „ 4 ori „ „ „	„ 60,000
„ „ „ „ 3 „ „ „	„ 30,000
„ „ „ „ 5 „ „ „	„ 25,000
„ „ „ „ 10 „ „ „	„ 20,000

tras și —

**Pentru-că alte locuri nu pot arăta
un atare rezultat.**

Prin urmare cel ce voește să ajungă la un câștig
principal, să grăbească a-și comanda prin mandat
ori prin rambursă, un los pentru tragerea la loteria
XVI. pe clasă priv. magh., ce se va ținea la

17 și 18 Maiu

$\frac{1}{1}$ los	$\frac{1}{2}$ los	$\frac{1}{4}$ los	$\frac{1}{8}$ los
12 cor.	6 cor.	3 cor.	150 cor.

dela casa de bancă a lui

205

A. Gaedicke

BUDAPESTA, Kossuth-Lajos-utca 11 szám.

Pentru trimiterea francată a banilor
servește la cerere cu plăcere cu cecuri de bancă.

Bilet de comandă.

(să se taie jos, să se umple locul gol indicat și să se trimeată)

Dlui A. GAEDICKE**Budapesta.**

Binevești a ne trimite la adresa mea un bilet ori-
ginal de clasă I. al loteriei pe clasă priv. magh. dim-
preună cu planul oficios.

Prețul _____ coroane en mandat postal.
cu rambursă.

adresa punctuală

Numele _____

Condițiunea _____

Locul locuința _____

Posta ultimă _____

ce nu convine să se
șteargă.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în urma unei înțelegeri amicale m'am despărțit de companionul meu și am luat cunoscuta prăvălie de modă care este de 112 ani pe piața Aradului și sub firma

213

Urmasul lui Probst Károly & Comp.

o conduce mai departe

LĂZĂR

EMIL

Schimbarea aceasta a firmei înseamnă începutul unui nou și modern spirit, care va străbate conducerea și întreaga activitatea firmei mele. Vechiu numai ceva rămâne: silința neobosită pentru satisfacerea credincioasă a on. public. Firma mea în trei secole a servit cu cinste și îngrijire interesele on. public și silințele mele asemenea tot spre aceasta ținesc. Cea mai principală datorie ce mi-o impun este că marfa mea să țină pas cu timpul și cu cerințele modei schimbătoare. Pe de o parte ca să-mi fie aceasta posibilă, pe de altă parte să-mi pot câștiga teritorul necesar pentru prefacerea prăvăliei

articolele ingramădite le vînd pe prețuri foarte reduse.

După ce desființez cu totul magazinul de covoare

și nu mă mai ocup cu vinderea covoarelor aflătoare în magazin, le desfac pe prețuri extraordinar de ieftine.

Desfac apoi secția de confecțiuni

asa că cele aflătoare în magazin mantale, gulere și alte îmbrăcăminte de dame vin în vânzare cu prețuri mult mai reduse oferindu-se astfel cu bun prilej pentru a se prevedea fiecare.

POSTAVURI ȘI MATASURI ÎN PARTE DEMODATE

pentru a căror soliditate și durabilitate garantează calitatea lor, se vînd pe prețul de fabrică.

Din ambele articole asortiment bogat.

Pe prețuri nespuse de reduse se mai vînd

albituri confecționate, serviciu de masă, perdele de lână brodate, linteol de masă și pat, creton, batist, zephir, delen, plaiduri, etc.

Când atrag atenția on. public asupra firmei mele, rog să binevoiți a mă distinge și pe mai departe cu bunăvoință provocându-mă la trecutul de 112 ani, în care restimp firma mea a profesat tot deuna principii solide și oneste, de care s'a și ținut.

Cu deosebită stimă:

Urmasul lui PROBST KÁROLY & COMP.

LĂZĂR EMIL